

FIȘA DISCIPLINEI

1. Date despre program

1.1 Instituția de învățământ superior	Universitatea Babeș-Bolyai Cluj-Napoca
1.2 Facultatea	Facultatea de Psihologie și Științe ale Educației
1.3 Departamentul	Departamentul de Psihopedagogie speciala
1.4 Domeniul de studii	Științe ale Educației
1.5 Ciclul de studii	Ciclu I. Licență
1.6 Programul de studiu / Calificarea	Psihopedagogie Specială / Profesor psihopedagog L060070020

2. Date despre disciplină

2.1 Denumirea disciplinei	Psihopedagogia deficienților motori						
2.2 Titularul activităților de curs	Lect. Asoc. Dr. Carmen Costea-Bărluțiu						
2.3 Titularul activităților de seminar	Asist. Univ. Dr. Ioana Tufar						
2.4 Anul de studiu	II	2.5 Semestrul	2	2.6. Tipul de evaluare	E	2.7 Regimul disciplinei	DS

3. Timpul total estimat (ore pe semestru al activităților didactice)

3.1 Număr de ore pe săptămână	4	Din care: 3.2 curs	2	3.3 seminar/laborator	2
3.4 Total ore din planul de învățământ	56	Din care: 3.5 curs	28	3.6 seminar/laborator	28
Distribuția fondului de timp:					ore
Studiul după manual, suport de curs, bibliografie și notițe					33
Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate și pe teren					30
Pregătire seminarii/laboratoare, teme, referate, portofolii și eseuri					24
Tutoriat					5
Examinări					2
Alte activități:					
3.7 Total ore studiu individual					94
3.8 Total ore pe semestru					150
3.9 Numărul de credite					6

4. Precondiții (acolo unde este cazul)

4.1 de curriculum	Cunoștințe de bază din disciplinele: Fundamentele psihopedagogiei speciale, Introducere în psihologia dezvoltării; Psihologia dezvoltării în contextul dizabilității, Elemente de anatomie, fiziologie și genetică

4.2 de competențe	• Competențe privind realizarea studiilor de caz • Abilitati de evaluare psihopedagogică și de psihodiagnostic • Abilități de elaborare a Planurilor de intervenție personalizată

5. Condiții (acolo unde este cazul)

5.1 De desfășurare a cursului	• Materiale didactice și softuri specifice pentru persoanele cu deficiente motorii existente la departament sau de pe Internet
5.2 De desfășurare a seminarului/laboratorului	• Materiale didactice și softuri specifice pentru persoanele cu deficiente motorii existente la departament sau de pe Internet

6. Competențe specifice acumulate

Competențe profesionale	• Interpretarea și utilizarea rezultatelor evaluărilor psihopedagogice ale copiilor cu dizabilități motorii dar și a comportamentului acestora în diferite situații de învățare și de viață • Elaborarea unui curriculum adaptat nivelului de dezvoltare, de vârstă, precum și potențialului de învățare al elevului cu nevoi educaționale speciale datorate deficiențelor neuromotorii • Intervenția psihopedagogică specifică (compensare – recuperare – terapie) pentru persoanele cu CES datorate deficiențelor motorii / neuromotorii • Consilierea orientarea și asistarea psiho-pedagogică a diverselor categorii de persoane cu deficiente motorii (copii / elevi, familii ale elevilor, profesori din scolile specializate pentru deficienți motori sau din scoli incluzive. • Autoevaluarea și ameliorarea continuă a practicilor profesionale și a evoluției în carieră în sfera educației persoanelor cu deficiente motorii / neuromotorii
Competențe transversale	• Aplicarea principiilor și a normelor de deontologie profesională fundamentate pe opțiuni valorice explicite în relație cu drepturile și demnitatea persoanelor cu deficiențe neuromotorii • Utilizarea metodelor și tehnicilor eficiente de învățare pe tot parcursul vieții, în vedere formării și dezvoltării profesionale continue, inclusiv pe baza tehnologiilor de acces • Utilizarea platformelor de e-learning, a învățării de tip blended learning și a bazelor de date internaționale pentru dezvoltarea personală și profesională ; • Familiarizarea cu rolurile și activitățile specifice muncii în echipă și distribuirea de sarcini pentru nivelurile subordonate. Planificarea și implementarea activităților din cadrul echipei multi-disciplinare pe baza criteriilor relevante conferite de rolul psihopedagogului în echipa multidisciplinară.

7. Obiectivele disciplinei (reieșind din grila competențelor acumulate)

7.1 Obiectivul general al disciplinei	• Analiza teoriilor explicative și modelelor de diagnostic și prognostic a diferitelor categorii nosologice care înglobează deficiența motorie; • Transmiterea unor cunoștințe privind evaluarea și intervenția psihopedagogică a persoanelor cu dizabilități motorii, aflate în diferite cicluri ale vieții individuale și familiale;
7.2 Obiectivele specifice	• Transmiterea unor cunoștințe de bază privind etiologia, tabloul clinic, epidemiologia principalelor categorii nosologice care au ca rezultat dizabilitatea motorie, de diferite severități, în cicluri de viață diferite; • Formarea de abilități de evaluare psihopedagogică a abilităților psihomotorii și funcționării adaptative a persoanelor cu dizabilități motorii; • Dobândirea unor cunoștințe referitoare la impactul psihologic al deficienței motorii, la diferite vârste, în contexte de mediu și familiale diferite; • Analiza factorilor care au impact asupra calității vieții și stării de bine psihologice a persoanelor cu dizabilități motorii și familiilor acestora; • Discutarea dificultăților de natură funcțională, psihologică și socială a persoanelor cu dizabilități motorii în diferite cicluri de viață; • Analiza tehnicilor, metodelor și strategiilor de intervenție psihopedagogică în diferite afecțiuni care evoluează cu dizabilitate motorie de tipuri și evoluție diferite; • Formarea abilităților de elaborare a planurilor de intervenție personalizate pentru persoane cu dizabilități motorii, în funcție de natura, severitatea, tipul, evoluția dizabilității; • Dezvoltarea abilităților de evaluare continuă a eficienței programelor dezvoltate pentru cazuri individuale, cu aplicare la persoanele cu dizabilități motorii; • Decelarea rolului și specificului muncii în echipă pluridisciplinară, cu aplicabilitate la managementul complex al cazurilor de persoane cu dizabilități motorii; • Analiza modalităților de adaptare complexă a mediului fizic și social, cu aplicare la contexte educative și de viață cotidiană a persoanelor cu dizabilități motorii, în vederea facilitării accesului;

8. Conținuturi

8.1 Curs	Metode de predare	Observații
1. Dezvoltarea motricității și evaluarea funcției motorii. Definierea dizabilității motorii	Prelegerea. Expunerea interactiva.	Prezentarea tematicii cursului

2. Encefalopatii infantile sechelare: etiopatogeneză, caracteristici funcționale ale copiilor cu EIS și implicații educaționale	Expunere interactivă. Studii de caz	Prezentări video
3. Intervenții specifice psihopedagogice în diferite tipuri de EIS	Dezbaterea, munca pe echipe și brainstorming-ul.	Discuții asupra unor cazuri particulare
4. Dezvoltarea motorie atipică în distrofii musculare: modalități de evaluare și intervenție	Dezbaterea, expunerea interactivă	Prezentări vignete de caz
5. Evaluare și intervenții terapeutice în accidentul vascular cerebral și traumatisme cerebrale	Expunerea interactivă. Exercițiul	Discuții ale unor cazuri particulare
6. Managementul simptomatologiei complexe a persoanei cu scleroză multiplă: simptome fizice, psihice și dificultăți sociale. Funcționarea individuală și familială în condițiile sclerozei multiple	Expunere interactivă. Studiul de caz. Dezbaterea	Utilizarea unor prezentari video
7. Traumatismul medular: efecte psiho-educative, managementul sechelelor și complicațiilor	Problematizarea și expunerea interactivă	
8. Tulburarea de coordonare în cursul dezvoltării (dispraxia): caracteristici, impact, evaluare și intervenții specifice	Expunere interactivă. Studiul de caz.	Utilizarea unor probe de evaluare psihopedagogică
9. Boli reumatologice cu efect asupra funcțiilor motorii: diagnostic, evaluare și efect asupra individului și familiei acestuia	Expunere interactivă. Metoda exercitiului.	Prezentari studii de caz
10. Managementul durerii acute și cronice în contextul dizabilității motorii	Prelegerea, exercițiul	Studii de caz
11. Adaptări specifice ale mediului fizic și de facilitare a accesului la informație a copiilor și adulților cu dizabilități motorii	Expunere interactivă. Brainstorming-ul	Utilizarea filmelor și proiecțiilor video, a exemplelor studenților
12. Efecte psihologice ale izolării și morții sociale în condițiile limitării severe a abilităților motorii	Expunere interactivă. Studii de caz.	Tehnici de gândire critică
13. Îngrijirea paliativă a persoanelor aflate în stadii terminale ale unor boli severe. Dileme și provocări ale sistemului hospice	Expunere interactivă. Problematizarea	Discuții pe marginea materialelor legislative
14. Particularități ale muncii în echipă multidisciplinară în managementul nevoilor persoanelor cu dizabilități motorii. Rolul familiei în intervenție	Expunere interactivă. Dezbaterea	Prezentari video Studii de caz

Bibliografie

Billler, J. (2009). Practical Neurology, Lippincott & Wilkins, Philadelphia;
Brown, I., Brown, R. (2004). Quality of Life and Disability. An Approach for Community Practitioners, Jessica Kingsley Publishers, Londra;
Cohen, M.E., Duffner, P.K. (2003). Weiner & Levitt's Pediatric Neurology, 4th Edition, Lippincott & Wilkins,

Philadelphia;

- Collins, R.C., Kennedy, M.C. (2008). Serving Families who have served: providing family therapy and support in interdisciplinary polytrauma rehabilitation, în *Journal of Clinical Psychology: in session*, 64(8), p. 993-1003;
- Connolly, B.H., Montgomery, P.C. (2005). *Therapeutic Exercise in Developmental Disabilities*, SLACK Inc., New Jersey;
- Copel, L.C. (2006). Partner Abuse in Physically Disabled Women: A proposed model for understanding intimate partner violence, în *Perspectives in Psychiatric Care*, 42(2), p. 114-129;
- Curle, C., Bradford, J., Thompson, J., Cawthron, P. (2005). Users' Views of a Group Therapy Intervention for Chronically Ill or Disabled Children and Their Parents: Towards a Meaningful Assessment of Therapeutic Effectiveness, în *Clinical Child Psychology and Psychiatry*, 10(4), p. 509-527;
- David, R.B., Bodensteiner, J.B., Mandelbaum, D.E., Olson, B. (2009). *Clinical Pediatric Neurology*, demosMedical, New York;
- Ehrensperger, M.M., Grether, A., Romer, G., Berres, M., Monsch, A.U., Kappos, L., Steck, B. (2008). Neuropsychological dysfunction, depression, physical disability and coping processes in families with a parent affected by multiple sclerosis, în *Multiple Sclerosis*, 14, p. 1106-1112;
- Ewing-Cobbs, L., Bloom, D.R. (2004). Traumatic Brain Injury: Neuropsychological, Psychiatric and Educational Issues, în Brown, R.T. (ed.). *Handbook of Pediatric Psychology in School Settings*, Lawrence Erlbaum Associates, Londra;
- Farrell, M. (2008). *Educating Special Children: An Introduction to provision for pupils with disabilities and disorders*, Routledge, New York; (capitolele: Ortopaedic impairment and motor disorders, Traumatic brain injury, Developmental co-ordination disorder);
- Greene, J., Bone, I. (2007). *Understanding Neurology: A Problem-Orientated Approach*, Manson Publishing, Londra;
- Herbert, M. (2005). *Developmental Problems of Childhood and Adolescence. Prevention, Treatment and Training*, Blackwell Publishing;
- Kennedy, P. (2007) (ed.). *Psychological Management of Physical Disabilities*, Routledge, New York;
- Kirby, A. (2004). *The adolescent with developmental co-ordination disorder (DCD)*, Jessica Kingsley Publishers, Londra;
- Kurtz, L.A. (2008). *Understanding Motor Skills in Children with Dyspraxia, ADHD, Autism and Other Learning Disabilities. A Guide to Improving Coordination*, Jessica Kingsley Publishers, Londra;
- Lawton, J. (2000). *The Dying Process. Patients' experiences of palliative care*, Routledge, Londra;
- Morris, J.G.L. (2005). *The Neurology Short Case*, Hodder Arnold Publishers Ltd., New York;
- Nelson, J.E. (2002). Palliative care of the chronically critically ill patient, în *Critical Care Clinics*, 18, p. 659-681;
- Palmer, S., Kriegsman, K.H., Palmer, J.B. (2008). *Spinal Cord Injury*, A Johns Hopkins Press Health Book, Baltimore;
- Patel, D.R., Greydanus, D.E., Omar, H.A., Merrick, J. (2011). *Neurodevelopmental Disabilities: Clinical Care for Children and Young Adults*, Springer, New York;
- Preece, J.C., Sandberg, J.G. (2005). Family Resilience and the management of Fibromyalgia: implications for family therapists, *Contemporary Family Therapy*, 27(4), p. 559-576;
- Sacks, A. (2001). *Special Education: A Reference Handbook*, ABC Clio, Santa Barbara;
- Scapiro, R. T. (2007). *Managing the Symptoms of Multiple Sclerosis*, Demos Medical Publishing, New York;
- Sherer, M., Evans, C.C., Leverenz, J., Stouter, J., Irby, J.W., Lee, J.E., Yablon, S.A. (2007). Therapeutic alliance in post-acute brain injury rehabilitation: Predictors of strength of alliance and impact of alliance on outcome, în *Brain Injury*, 21(7), p. 663-672;
- Steultjens, E.M.J., Dekker, J., Bouter, L.M., van de Nes, J.C.M., Cup, E.H.C., van den Ende, C.H.M. (2003). Occupational Therapy for Stroke Patients, în *Stroke*, 34, p. 676-687;
- Thomas, S.A., Lincoln, N.B. (2006). Factors relating to depression after stroke, în *British Journal of Clinical Psychology*, 45, p. 49-61;
- Tingle, M. (1990). *The Motor Impaired Child*, Nfer-Nelson, Windsor;
- Titley, J., D'Amato, R.C. (2007). Traumatic Brain Injury, în Bursztyrn, A.M. (ed.). *The Praeger Handbook of Special Education*, Praeger Publishers, Westport;
- Winkelstern, J.A., Jongsma, A.E. (2001). *The Special Education Treatment Planner*, John Wiley & Sons, New York;

8.2 Seminar / laborator

Metode de predare

Observații

1. Elemente etiologice ale dizabilității motorii.

Studii de caz. Dezbatere

Prezentari video

2. Evaluarea funcțională și intervenția în cazul copiilor cu encefalopatii infantile sechelare	Studii de caz. Dezbateri	Prezentari video
3. Modele de bune practici în intervenția timpurie adresată copiilor cu EIS.	Dezbateri	Prezentari video
4. Caracteristici ale tulburărilor motorii, instrumentale și cognitive la copiii cu IMC	Studii de caz. Dezbateri	Prezentari video
5. Examinarea neuropsihologică a copiilor cu IMC	Studii de caz. Dezbateri	Prezentari video
6. Spina Bifida – cauze și forme de manifestare	Studii de caz. Dezbateri	Prezentari video
7. Hemiplegiile – cauze și forme de manifestare	Studii de caz. Brainstorming Dezbateri	Utilizarea unor probe de evaluare
8. Specificul terapiei Bobath	Studii de caz. Dezbateri	Prezentari video
9. Stadiile tratamentului recuperator prin metoda Bobath	Brainstorming Dezbateri	Prezentari video
10. Dificultățile de învățare a scrierii în contextul diferitelor forme ale IMC .	Dezbateri pe baza de portofolii	Prezentari video
11. Probe de psihodiagnostic și scale de evaluare a disgrafiei	Dezbateri pe baza de portofolii	Prezentari video
12. Aspecte ergonomice specifice pentru persoanele cu dizabilități motorii. Rolul tehnologiilor de acces.	Dezbateri pe baza de portofolii. Studii de caz	Prezentari video
13. Criterii și forme de orientare școlară și profesională a tinerilor cu dizabilități motorii	Dezbateri pe baza de portofolii	Prezentari video
14. Dimensiuni ale calității vieții la persoanele cu dizabilități motorii	Dezbateri. Studii de caz.	Prezentari video

Bibliografie

Ajuriaguerra, J. De(1980). Scrisul copilului, tom. I-II. EDP, București

Bobath, B. (1988) Adult hemiplegia. Evolution and treatment, W. Heinemann, London

Bobath, K. (1991) A neurophysiological Basis for the Treatment of Cerebral Palsy, Lavenham, England

Döpfner, M., Schürman, S., Frölich, J., (2005), Program terapeutic pentru copiii cu probleme comportamentale de tip hiperchinetice și opozante, Ed. RTS, Cluj-Napoca

Gherguț, A. (2005) Sinteze de psihopedagogie specială, Iași, Editura Polirom

Grégoire, J., Piérat, B. (1994). Evaluer les troubles de la lecture. Les nouveaux modèles théoriques et leurs implications diagnostiques. Bruxelles, De Boeck Université

Guillarme, J.J.(1982) Education et reeducation psychomotrices. Sermap-Hatier

Korkman, M., Kirk, U., Kemp, S. (2003), Bilan neuropsychologique de l'enfant: NEPSY, Paris, Les Editions du Centre de Psychologie Appliquée, Paris.

Kulcsar, T., Preda, V. (1983). Factori psihologici ai însușirii citirii și scrierii. In: I. Radu (coord.) Psihologia educației și dezvoltării, București, Editura Academiei

Lamb, M.R., Robertson, L.C., Knight, R.T. (1990), Component mechanisms underlying the processing of hierarchically organized patterns: Interferences from patients with unilateral cortical lesions, Journal of Experimental Psychology: Learning, Memory and Cognition, 16, p. 471-483.

Lauth, B. (1993). Déficiences motrices: troubles psychopathologiques des infirmités motrices cérébrales. In: Ferrari, P., Epelbaum, C. (coord.) Psychiatrie de l'enfant et de l'adolescent. Paris, Flammarion, p. 173-177.

Mecu, C., Rusan, L. (1988) Psihomotricitatea- concept, obiective ale învățării și terapie în școala ajutoare,

Probleme de defectologie, București neurocognitive, Masson, Paris.

Preda, V. (1998) Psihomotricitatea – structură și caracteristici, Revista Învățământului Preșcolar, Anul XXIX.

Preda, V. (coord. – 2007). Elemente de psihopedagogie specială. Cluj-Napoca, Eikon

Purcia, S. (1998). Elemente de psihopedagogie a însușirii scrierii. București. EDP

Robănescu, N.(1976) Readaptarea copilului handicapat fizic, București, Editura Medicală

Schuster, A. (2011). Terapia ocupațională. Sibiu. Psihomedica.

Sylvestre, A. (2001). Infirmité motrice cérébrale et handicaps multiples. In :Rondal, J.A., Comblain, A. (sous la direction), Manuel de Psychologie des Handicaps.Sémiologie et principes de remédiation. Hayen, Mardaga, p. 261-281.

Thomas, J., Willems, G. (1997), Troubles de l'attention, impulsivité et hyperactivité chez l'enfant. Approche

Vaivre-Douret, L. (1997), Évaluation de la motricité gnosopraxie distale, Paris, Éditions du Centre de Psychologie Appliquée.

Vanberten, M., Le Cavorzin, P., Gouët, P. (2005). Bilan neuropsychologique et démarches pédagogiques : complémentarité et limites. In : Bilan neuropsychologique et démarches pédagogiques. Actes du colloque. Lyon, 2005.

9. Coroborarea conținuturilor disciplinei cu așteptările reprezentanților comunității academice, asociațiilor profesionale și angajatori reprezentativi din domeniul aferent programului

NOTA: *Cursurile și seminariile – prin obiective și prin conținut sunt coroborate cu așteptările reprezentanților comunității academice, asociațiilor profesionale și angajatori reprezentativi din domeniul aferent programului, precum și a instituțiilor din cadrulul de mai jos, precum și cu cerințele psihopedagogice pentru educația și inserția socială a persoanelor cu deficiențe motorii/neuromotorii*

10. Evaluare

Tip activitate	10.1 Criterii de evaluare	10.2 metode de evaluare	10.3 Pondere din nota finală
10.4 Curs	Participare activă la cursurile interactive	Observație, calitatea intervențiilor în dezbaterile unor idei	70% 1 punct oficiu 10%
	Examen scris	Examen	
10.5 Seminar/laborator	Prezența 75%	Observația	10%
	Portofoliu	Analiza produselor activității	10%
<i>10.6 Standard minim de performanță</i> ➤ <i>Elaborarea independentă a unor planuri de intervenție personalizate</i> ➤ <i>Elaborarea unui studiu de caz privind o activitate complexă evaluare, de predare-invatare, de consiliere psihopedagogică individuală și/sau a familiei</i> ➤ <i>Elaborarea unei microcercetări în vederea îmbunătățirii practicilor profesionale în domeniul recuperării, educării și integrării socio-profesionale a persoanelor cu CES datorate deficiențelor motorii</i>			

Data completării

Semnătura titularului de curs

Semnătura titularului de seminar

.29.09.2013.....

.....

.....

Data avizării în departament

Semnătura directorului de departament

.....

.....